

Sv. Jozef, domnelý Ježišov otec (6)

Pri generálnej audiencii v stredu 5. januára Svätý Otec hovoril v katechéze o mimoriadnom charaktere otcovstva sv. Jozefa, ktorý nebol Ježišovým biologickým otcom. Na príhovor sv. Jozefa pápež prosil za všetky siroty i za rodičov túžiacich po dieťati.

05.01.2022

Drahí bratia a sestry, dobrý deň.

Dnes budeme rozjímať o sv. Jozefovi, ako o otcovi Ježiša. Evanjelisti Matúš a Lukáš ho predstavujú ako domnelého Ježišovho otca a nie ako otca biologického. Matúš to upresňuje vyhýbaním sa formulácie „splodil“, používanej v rodokmeni pre všetkých Ježišových predkov, ale ho definuje ako «ženícha Márie, z ktorej sa narodil Ježiš nazývaný Kristus» (1,16). Pokým Lukáš to potvrdzuje slovami, že bol otcom Ježiša «ako si mysleli» (3,23), čiže vystupoval ako otec.

Aby sme pochopili domnelé alebo zákonné Jozefovo otcovstvo, je potrebné mať na pamäti, že v dávnych dobách v Oriente bola ustanovizeň adopcie veľmi rozšírená, oveľa viac ako v dnešných časoch. Pomyslime na v Izraeli bežný prípad „levirátu“, ako je formulovaný v Deuteronómiu: «Ak budú bývať bratia spolu a jeden z nich zomrie bezdetný, manželka zomrelého sa

nevydá za cudzieho, ale vezme si ju druhý brat a dá potomstvo zomrelému bratovi: prvorodeného syna, ktorého bude mať od nej, pomenuje po zomrelom bratovi, aby jeho meno nebolo vytreté z Izraela» (25,5-6). Inými slovami, rodičom tohto dieťaťa je švagor, ale zákonným otcom zostáva zosnulý, ktorý dáva novorodencovi všetky dedičské práva. Účel tohto zákona bol dvojaký: zabezpečiť zosnulému potomstvo a zachovanie dedičstva.

Ako úradný otec Ježiša si Jozef uplatňuje právo dať svojmu synovi meno, čím ho právne uznáva. Právne je otcom, ale nie generačne, on ho nesplodil.

V staroveku bolo meno súhrnom identity človeka. Zmena mena znamenala zmenu seba samého, ako v prípade Abrama, ktorého meno Boh zmenil na „Abrahám“, čo znamená „otec mnohých“, lebo bude,

ako hovorí Kniha Genezis, «otcom mnohých národov» (17, 5). Podobne je to aj v prípade Jakuba, ktorý je pomenovaný „Izrael“, čo znamená „ten, kto zápasí s Bohom“, pretože zápasil s Bohom, aby ho prinútil dať mu požehnanie (porov. Gn 32,29; 35,10).

Ale predovšetkým dať niekomu alebo niečomu meno znamenalo potvrdiť vlastnú autoritu nad tým, čo bolo pomenované, ako to urobil Adam, keď dal meno všetkým zvieratám (porov. Gn 2,19-20).

Jozef už vedel, že pre Máriinho syna je meno pripravené od Boha – meno Ježišovi dáva jeho skutočný otec, Boh – meno „Ježiš“, čo znamená „Pán zachraňuje“, ako mu vysvetlil anjel: «lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov» (Mt 1,21). Tento osobitný aspekt postavy Jozefa nám umožňuje pouvažovať dnes nad otcovstvom a materstvom. A myslím, že toto je v

súčasnosti veľmi dôležité: myslieť na otcovstvo. Pretože žijeme v dobe notorického osirotenia. Je to zaujímavé: naša civilizácia je tak trochu sirotou, a túto osirelosť je cítiť. Nech nám postava svätého Jozefa pomôže pochopiť, ako vyriešiť pocit osirelosti, ktorý nám dnes tak veľmi škodí.

Nestačí priviesť dieťa na svet, aby človek mohol povedať, že je aj jeho otcom alebo matkou. «Otcami sa nerodíme, otcami sa stávame. A nestávame sa nimi tým, že privedieme na svet dieťa, ale preto, že prevezmeme zodpovednosť za starostlivosť oň. Zakaždým, keď ktokoľvek prijme starostlivosť o život druhého, v istom zmysle plní voči nemu otcovskú úlohu» (Apošt. List *Patris Corde*). Myslím osobitne na všetkých tých, ktorí sa otvárajú prijatiu života cestou adopcie, čo je taký šlachetný a krásny postoj.

Jozef nám ukazuje, že tento typ putania je druhoradý, nie je improvizáciou. Takáto voľba patrí medzi najvyššie formy lásky a otcovstva či materstva. Koľko detí na svete čaká, že sa ich niekto ujme! A koľko manželov si želá byť otcom a matkou, ale z biologických dôvodov to nedokážu, alebo hoci už deti majú, chcú sa podeliť o rodinnú lásku s tým, kto je o ňu ukrátený. Nesmieme sa báť zvoliť si cestu adopcie, podstúpiť „riziko“ prijatia detí.

A dnes je tu pri tej osirotenosti aj isté sebecko. Minule som hovoril o demografickej zime, ktorú dnes máme: ľudia nechcú mať deti, alebo len jedno, nie viac. A mnoho párov nemá deti, pretože ich nechcú, alebo majú len jedno, lebo ďalšie mať nechcú, no majú dvoch psův, dve mačky... Je to tak, psy a mačky obsadzujú miesto detí. Áno, je to smiešne, chápem, ale je to realita. A toto zriekanie sa otcovstva a

materstva nás ochudobňuje, berie nám ľudskosť. A tak sa civilizácia stáva starnúcou a bez ľudskosti, pretože sa stráca bohatstvo otcovstva a materstva.

A trpí vlast', lebo nemá deti a – ako to ktosi povedal tak trochu s humorom: „A kto teraz bude platiť dane na môj dôchodok, keď tu nie sú synovia a dcéry? Kto sa o mňa postará?“ – smial sa, ale je to pravda. Prosím sv. Jozefa o milosť prebudiť svedomia a myslieť na toto: mať deti. Otcovstvo a materstvo sú plnosťou života človeka. Myslite na to. Je pravda, že je tu duchovné otcovstvo a duchovné materstvo pre toho, kto sa zasväť Bohu, ale kto žije vo svete a zosobáša sa, musí myslieť na to, že bude mať deti, daruje im život, pretože to budú oni, kto mu zatvorí oči, kto bude myslieť na jeho budúcnosť. A tiež, ak nemôžete mať deti, premýšľajte o adoptcii.

Je to riziko, áno: mať dieťa je vždy riziko, či už je prirodzené, či adoptívne. Ale väčšie riziko je nemať ho. Riskantnejšie je odmietnuť otcovstvo, odmietať materstvo, či už reálne alebo duchovné. Muž a žena, ktorí dobrovoľne nerozvíjajú cit otcovstva a materstva, prichádzajú o niečo podstatné, dôležité. Myslite na toto, prosím. Žičím tomu, aby boli inštitúcie vždy pripravené pomôcť v tejto oblasti adopcie, seriózne na to dohliadať, ale aj zjednodušovať potrebný postup, aby sa mohol splniť sen toľkých maličkých, ktorí potrebujú rodinu, a toľkých manželov, ktorí sa chcú darovať v láske.

Pred časom som počul svedectvo istého lekára – významného vo svojej profesii –, ktorý nemal deti a rozhodli sa s manželkou pre adopciu. A keď prišla tá chvíľa, ponúkli im jedno dieťa so slovami: „Ale nevieme, ako sa bude vyvíjať jeho zdravie. Je

možné, že bude mať nejakú chorobu.“ A on, ktorý sa naň už pozrel, povedal: „Keby ste sa ma na to spýtali ešte pred príchodom, možno by som povedal nie. No už som ho videl, beriem si ho.“ Toto je ochota byť otcom, byť matkou aj cez adopciu. Nebojte sa toho.

Modlím sa, aby sa nikto necítil ochudobnený o puto otcovskej lásky. A aby tí, ktorí ochoreli na osirelosť, mohli kráčať vpred bez tohto nepekného pocitu. Nech svätý Jozef preukazuje svoju ochranu a pomoc sirotám; a nech sa prihovára za páry, ktoré túžia mať dieťa. Modlime sa za to spoločne:

Svätý Jozef,

ty, ktorý si Ježiša miloval otcovskou láskou, buď nablízku toľkým deťom, ktoré nemajú rodinu a túžia po otcovi a mame. Buď oporou manželom, ktorí nemôžu mať deti, pomôž im objaviť skrze toto utrpenie väčší plán. Daj,

*aby nikomu nechýbal domov, puto,
človek, ktorý sa o neho či o ňu
postará; a vylieč sebestvo toho, kto sa
uzatvára pred životom, aby dokorán
otvoril srdce láske.*

(Preklad: Slovenská redakcia VR)

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/sv-jozef-
domnely-jezisov-otec/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/sv-jozef-domnely-jezisov-otec/) (08.08.2025)